

Nr 457

Av herr Hansson i Skegrie m. fl., angående åtgärder mot den kommersiella storproduktionen av animalier.

(Lika lydande med motion nr 379 i Första kammaren)

Målsättningen för den svenska jordbrukspolitiken är att brukare av 10—20 hektars jordbruk skall uppnå inkomstlikställighet med industriarbetare i de två lägsta dyrortsgrupperna. Därvid eftersträvas en prissättning som grundar sig på produktionsförhållandena vid normal jordbruksdrift. Under senare år har emellertid en produktionstyp vuxit fram, främst på animalieproduktionens område, som ej kan betraktas som normal jordbruksdrift. Det är den s. k. kommersiella storproduktionen och då främst den som förekommer på fläskproduktionens område.

Främst är det härvid anledning att uppmärksamma den produktion som sker på annan fastighet än jordbruksfastighet och sålunda utan samband med egentlig jordbruksdrift. Den risk som uppstår för den jordbrukspolitiska målsättningen genom dylik produktion sammanhänger med dess inverkan till överskottsproduktion. Jordbruket skall som helhet självt svara för de exportförluster som kan uppstå genom avsättning av sådana överskott. För att skaffa medel till denna export har man på senare tid bl. a. måst höja slaktdjursavgifterna ganska avsevärt. Denna belastning drabbar emellertid den normala produktionen lika mycket som den kommersiella utan att det kan sägas att den normala produktionen på samma sätt medverkar till överskottsproduktionen.

Som bekant skall prisstödet enligt målsättningen för vår jordbrukspolitik inte sträcka sig längre än till självförsörjningsnivån, och den beräknade inkomstlikställigheten inom ramen för full försörjning skall vara uppnådd vid avtalstidens slut. Denna inkomstlikställighet skall främst nås genom rationalisering och genom att jordbruket, som det heter, skall få behålla rationaliseringsvinsterna. Enligt vad som framkommit genom jordbruksekonomiska undersökningen har de familjejordbruk som intensifierat animalieproduktionen, främst fläskproduktionen, kunnat förbättra lönsamheten. Det föreligger alltså här en möjlighet för dessa jordbrukare att kunna utfylla den existerande inkomstklyftan. Emellertid betyder den kommersiella storproduktionen, som tar i anspråk visst marknadsutrymme, försämrade möjligheter främst för familjejordbruket att kunna få erforderlig arbetsinkomst genom intensifierad drift och därigenom uppnå inkomstlikställighet.

Man kan alltså med starka skäl fastslå, att denna »industrialiserade» produktion utgör ett allvarligt hot mot målsättningen för den jordbrukspolitik som tillämpas i vårt land och att detta hot blir starkare genom att ifrågava-

rande produktion växt ganska snabbt under senare år och har gått särskilt långt i vårt land jämfört med andra.

Vid 1960 års riksdag avslogs motioner, vari begärdes åtgärder mot den kommersiella produktionen inom jordbruket. Ett bidragande skäl för avslaget var att upplysning erhållits om att en utredning i samma syfte tillsatts inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse. Nu har enligt uppgifterna denna utredning framlagt sitt betänkande, vilket klarlägger den kommersiella produktionens negativa verkan för prisavtalets målsättning och dess betydande medverkan till exportförluster. Emellertid torde inte en utredning, företagen i näringslivets egen regi, kunna bli föremål för den remissbehandling som plägar föregå förslag till riksdagen om åtgärder. Frågan om utredning bör därför på nytt underställas riksdagen.

Vid 1961 års höstriksdag beslöts emellertid i anledning av jordbruksutskottets utlåtande nr 40 att hemställa till Kungl. Maj:t om utredning av frågorna om stödet åt fläskproduktionen och fodersädsproduktionen ävensom rörande sambandet mellan åtgärderna till stöd åt dessa produktionsgrenar samt om framläggande för riksdagen snarast möjligt av de förslag vartill utredningen kan föranleda.

Denna utredning, som i sig bör innesluta representanter för jordbrukets ekonomiska organisationer på området, kommer alltså att beröra frågor som ligger mycket nära den kommersiella produktionen och som även är av avgörande betydelse, då det gäller att söka bemästra de problem som uppstår för den jordbrukspolitiska målsättningen genom produktion, som inte är att hänföra till normal jordbruksdrift. Det torde därför vara möjligt att i direktiven för den utredning, som riksdagen begärde hösten 1961, även innesluta uppdrag att pröva och föreslå åtgärder i syfte att begränsa den kommersiella produktionen eller att låta densamma bära en i förhållande till dess delaktighet i överskottsproduktionen bättre avvägd del av avgiftsbeläggningen.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag angående erforderliga åtgärder mot den kommersiella storproduktionen inom animalieområdet i syfte att skydda den jordbrukspolitiska målsättningen, varvid för den kommersiella storproduktionen må prövas en i förhållande till dess inverkan på överskottsproduktionen bättre avvägd andel av avgiftsbeläggningen, i enlighet med vad ovan anförts.

Stockholm den 23 januari 1962

Nils G. Hansson

i Skegrie

Einar Larsson

i Borrby

Harry Wahrendorff

Gustaf Svensson

i Vä